Kelecsényi László

A feledés veszedelme

7. folytatás

KI VAGYUNK SZOLGÁLTATVA a technikának. Egyáltalán, nemcsak annak. A közértpénztárosnak (miért éppen ő jut eszembe elsőként?), a színházi ruhatárosnak, az újságárusnak (ha találok egyet), na és a szerelemnek, azaz közelebbről a szerelmesünknek. A fogalom helyett egy élőlénynek. Na, ez a legrosszabb.

Először is: honnan lehetek biztos abban, hogy az érzéseink kölcsönösek? Ha lenne valamilyen objektív műszer, mint ahogyan nincs, a mutatója sosem jelezne azonos fokot annál a két embernél, akik egymás szerelmeseinek mondják magukat. De hát nincs műszer; a *Fecsegő csecsebecsék*ben ugyan van valami hasonló eszköz, szent hőmérő, ám az nem az érzéseket, hanem a szexust méri, nem tudom, hogyan nevezi a felvilágosult szerző a masináját, csak arra emlékszem, hogy tizenéves korom táján, amikor kezembe került a regény, pirosló fülekkel lapozgattam, mint szakkönyvet arról, amiről senki sem beszélt nekem.

Honnét tudhattam volna, hányadán állunk egymással, Godi meg én. Egyre gyakrabban találkoztunk, egyre többet beszélgettünk, s tudtunk meg sok mindent a másikról. Olyan őszintén nyílt meg, semmit sem titkolva a múltjából, – ugyan miféle múltja lehet egy húszéves lánynak? – hogy alig győztem viszonozni. Már tizenöt évesen szerelembe esett, legalábbis azt hitte, egy zeneiskolás fiúval. Ártatlan külseje dacára (ez a dacára germanizmus, ugye) truccolt a világgal, mindent kipróbált, amit lehetett kollégista bennlakóként a szülői házból heti öt napra kiszabadulva.

A fájdalmait is elmondta, a megaláztatásokat, a kiközösítéseket, a bántásokat. Védelmet keresett nálam, menedéket a külvilágból áradó rosszindulattal szemben. Figyelmet és kegyelmet. Mindkettőt megkapta. A találkozásaink hosszú-hosszú ideig arról szóltak, hogy néztük egymást és hallgattunk. Nem úgy, mintha némák lennénk; figyeltünk a másikra, én talán jobban őrá, mert amiket mesélt, azok megdöbbentettek. A tetejébe Klementina is ellátott információkkal, ritkás találkozásaink során csak mondta, mondta a magáét, azaz a lányát fényezte (csúnya szó ez), mintha lökte volna felém, aztán visszaráncigálta a maga oldalára. Mindenesetre ki lettem nevezve őrangyalnak, Godi őrangyalának, mert egy ismerős ügyvédnő segítségével kimentettem a lányát egy szélhámos reklámcég haszonleső szerződéséből.

ÁLOM ÉS ÉBRENLÉT határán íródik ez a regény. Szavak érkeznek a majdnem semmiből, bekéredzkednek ide, erre a felületre, leírja őket a kezem, aztán javítgatásra szorulnak, úgy kerülnek a szerkesztő, a nyomdász és a kötészet kezébe – gondolom én, de ott már nem vagyok, lehetséges, hogy ott minden egészen másként történik, a technika továbblépett, nem is kell ezeket tudnom, minek is?

Elég annyi, hogy menjen, haladjon a történet a maga megszabott útján, mert az idő múlik, kegyetlenül. Gyűlölni is lehetne éppen, de fölösleges érzés lenne, magunkat hoznánk kellemetlen helyzetbe. Rossz a sorsa annak, aki sok mindenre emlékezik. Jobb a felejtés. Nyugalmasabb. Ám sokkal, de sokkal szegényebb az, aki nem tudja a múltját felidézni. Mije van akkor? Szinte semmije.

A hiba ott képződik, hogy legtöbbször a múltat akarjuk újra élni. Ott lenni egy rontott helyzetben, egy megéletlenül hagyott pillanatban, ami menthetetlenül túlszaladt rajtunk, és ha elcsesztük, akkor el. Godi mondott ilyet, már a sokadik találkozásunkkor, jó néhány évnyi ismeretség után, a Híd teraszán, ragyogó napfényben, könnyű nyári ruhában, ami lehetett egy trikó és egy sort, vagy bármi más, nem jegyeztem meg. A mondatát annál inkább: hogy ragaszkodott egy korai, még tizenévesen hozott választásához, és kitartott mellette, meg mellettem is, úgyhogy mintha az elhíresült Freud-levelet éltük vagy játszottuk volna újra, miszerint minden érzelmi és szexuális kapcsolatban négyen vesznek részt – avagy minimum hárman, teszem hozzá nagyképűen, csak arra emlékezve, hogy Godi sortja barackszínű volt azon a napon. S akkor mi a fontos ebből az emlékből? Egy ruhadarab színe? A szíven ütő mondat, aminek a vélt igazáról folyton próbálom lebeszélni, hiszen mi a csudát cseszhetett el egy húszas évei elején járó fiatal lány? Vagy Zsiga bácsi mondata, azaz gondolata – bocsássák meg a pszicho-bubusok, hogy csak így lebácsizom a szentjüket. Ha valaki, hát ő tudott ezt-azt az idő folyásáról, el is mondta, le is írta nekünk, de fütyültünk rá, túlontúl sokáig nem akartuk hallani a szavát. Isszuk is a levét – rossz ez a hasonlat is. Minek a levét? Miféle levet?

MEGYEK VISSZA javítani. Újra görgetem a beírtakat, hibákat keresek, és sajnos találok is. Sebaj. Ez valami rendmánia, hogy végleges legyen, amit írok, hogy az *élrevasalt* mondataim melléütések nélkül éljenek tovább. Ezt a kurzivált jelzőt egy barátomtól kaptam, egy akkori vagy egykori barátomtól, aki már nem a barátom. Van ilyen. Veszítünk és szerzünk barátokat. Integetnek a múltból, s jönnek a horizonton, alakul a szép, azaz a szebb jövő.

Vesszőparipám ez a gondolat: miért nem lehet visszamenni, egy görgetés után ott teremni a régi helyzetben, mást tenni és mondani. Boldogabbak lennénk? Talán igen. Ám akkor nem történnének új események. Futnánk a régi köröket, minden kapcsolat tökéletes és egyre tökéletesebb volna. Jó lenne így? Talán nem. Az újban kell javítani a régit. Néha ez is nehéz.

KINEVEZÉST KAPTAM. Amikor Godit sikerült kiszabadítani annak a rossz szerződésnek a fogságából, s kiléptünk a Károlyi utcai bérház harmadik emeletén működő ügyvédi irodából, Klementina mama megállt az utcán, s a ferencesek temploma közelében tudomásomra hozta, hogy angyal vagyok, pontosabban az ő leányának őrangyala. Nem tudtam, mit kellene erre mondanom; mint annyiszor eddigi életemben hallgatagon fogadtam az új helyzetet. Mentünk tovább, mert szívesen beléptünk volna a templomba, de éppen zártak (Isten bezár éjszakára?), nem jutottunk be, hogy hálát mondjunk, ki ezért, ki azért.

Godi is kapott egy szép mondatot. Éppen próbáltunk, egy délután ültünk egy terézvárosi kávézó emeleti páholyában, amikor váratlanul, szinte a semmiből megjelent Klára, akivel éppen aznap délelőtt tisztáztuk, hogy semmi, de semmi nem lehet köztünk, mert foglalt vagyok, foglalt a szívem. Bemutattam őket egymásnak, csak egy pillanatig tartott a pici jelenet. Klára ment tovább, keresett valakit. De még aznap este, vagy másnap, erre most nem emlékszem pontosan, rám írt a fészbuk kis ablakában, pontosan emlékszem, mert aztán Godinak is elmeséltem. „Aj, de szép ez a lány." Ezt mondta, azaz írta. Holott szépség dolgában neki sem kellett volna a szomszédba mennie.

Próbáltuk a darabot, az én kis vacak drámámat, amelyben Godi a gyereklány Piafot, a jelentéktelen utcai verebet játszotta, főszerepet természetesen, és elénekelte benne a legismertebb sanzonokat, amiket Párizst követve Európa összes dalcsarnokában előadtak a díva halála után, de senki sem úgy, ahogy ez a kislány énekelte. Nem utánzott, újjá teremtett valamit, amit nem lehetett, de mégis…

Az élettől és önmaga sorsrontásától meggyötört énekesnő reinkarnálódott. Kevesen tudták még, de az a negyven-ötven ember az óbudai múzeum különtermében ezt a csodát élte meg, s vitte magával. Én is, de hallgattam róla, nem akartam, hogy irigyeljenek.

Á, ez így nem igaz. De majd elmondom pontosabban, hiszen azért írom ezt a micsodát.

HOGY MENEDZSER, van-e Godinak menedzsere? Ezt kérdezték mindenütt, ahol együtt megjelentünk. Mert nem elég a tehetség, kell vala-

ki, aki leveszi a százalékot, mikor mennyit, legrosszabb esetben akár húszat is, a majdnem semmiért, azért a néhány telefonért, meg a kapcsolati tőkéjéért, amivel segít, ha ugyan segít a fellépő művésznek, hogy eljusson ama világot jelentő deszkákig.

Nohát Godinak nem volt ilyenje. Azaz menedzsere. Akik szóba jöhettek, általában foglaltak voltak, vagy csak egyetlen személyre koncentráltak, igaz, hogy azt a személyt Koncz Zsuzsának vagy Zoránnak hívták. Nem vállaltak újabb terhet a nyakukba. Kapóra jött, hogy kiderült: egy frissiben megismert kritikus, egy bizonyos Némedi Éva barátja zenei menedzser.

Nosza, összehoztam őket. Rosszul tettem. Ugyanis a fickó, bátran nevezhetem így, mert jóval ifjabb volt nálam, miután meghallgatott egykét felvételt, amely a világhálón keringett, az ismerkedő találkozásnál meglehetősen nyegle stílusban tárgyalt velünk. Az, hogy négyünk fogyasztását kifizettette, nem számított, az sokkal inkább, amit később kijelentett, nem, nem igaz, nem kijelentette, hanem kinyilatkoztatta, hogy neki, mint menedzsernek, és a főként a közönségnek „előremutató termékekre" van szükségük.

Azt hittem, kiszaladok a Híd teraszáról, és hűsítő fürdőt veszek a közeli Duna cseppet sem tiszta folyóvízében.

Előremutató termék?

Tudja ez a pimf alak, hogy mit beszél?

Először is: az ember, egy művész, egy előadó – az termék? Termesztik valahol? Vagy termeszként búvik elő valahonnét, és árasztja el ezt az amúgy is szennyezett bolygót?

És előremutató? Hová? Ilyet még Révai Józsefék sem állítottak célkitűzésként a pályára lépő ifjú művészek elé. Jó, jó, igaz, ők sokkal durvábban is beleavatkoztak a kultúra szekerének irányításába. De akkor is…

Így aztán hanyagoltam a további kapcsolatot vele, s Godi elől gondosan titkoltam, mit kérdezett, mondott még Némedi Évike pasija. Évikét is hanyagoltam, ha sajtóvetítésen összefutottunk, hűvösen biccentettem feléje. Értette ő, nem kellett a mosolyszünetünket különösebben magyarázni.

Ekkor fogant meg bennem az ötlet, miért ne lehetnék én Godi menedzsere. Utána kérdeztem egy szakértőnél, s a tanácsadóm nem talált kizáró okot, hogy miért is ne vállalhatnám ezt a feladatot. Miután előálltam a javaslatommal, Godi csak hallgatott, aztán Klementina mama némi töprengés után előállt a válasszal, amely mintha már jó előre megfogalmazódott volna benne.

Nem, mégpedig azért nem, mert akkor korlátozhatnám a leánykája művészi mozgását. Így mondta: művészi mozgását.

Most kéne abbahagyni, elfutni, elrohanni…

Ez a slágerszöveg jutott eszembe. Nem tudom, hogy az előadóját ki menedzselte, volt-e neki egyáltalán ilyenje? Akár igen, akár nem, a szöveg hosszú napokig ketyegett bennem, aztán mégsem robbant. Az első pofon a legnagyobb… Egy másik dalszöveg kerülgetett, ám az arcom másik felét mégis csak később, jóval később nyújtottam a kis család felé.

ARRA LETTEM tanítva, hogy féljek a nőktől. Szépen szót is fogadtam.

Mameluk. Ki a mameluk? Nem a politikai életben, a hétköznapokban, az érzelmekben, a szerelmekben? Szerelmi mameluk – van ilyen? Bizonyára van. De egészen másként kell meghatározni. Egyáltalán, meg kell határozni? Akár igen, akár nem – én nem fogom tenni. Mesélem tovább a történetet, aztán meglátjuk, azaz meglátják. Azt a meglepetést is ígérhetem, hogy a történet tovább fogja mesélni magát, akkor is, ha én magam már nem szólalok meg. Miként? Tessenek majd figyelni, jól figyelni.

Sokféle, apró gyerekjátékaink között akadt egy, amelynek felidézése ide kívánkozik. Tolvajlépés, egy, kettő, három. Ez a neve, s nem tudom, ma is játssza-e még valaki? Azaz valakik. Mert két gyerek is elszórakozhatott vele, de igazából négy-öt résztvevő esetén nyújtott igazi örömet. A hunyó játékos egy fal elé állt, és hátat fordított a többieknek. Játszótársai húsz-huszonöt méterre sorakoztak tőle. A hunyó számolt, a többiek nekiindultak, s amikor az abbahagyta, a lépegetőknek már mozdulatlannak kellett lenniük. Érthető így? Általában visszakényszerültünk a kezdő vonalra, csak nagy néha jutottunk el a számolóig.

MEG LEHET-E FOGNI az elröppenő éveket? Nem biztos, hogy jó így ez a kérdés; másként kell feltennem. Vagy egyáltalán nem kell törődni az idővel. A múlt gonosz kétéltű, gondolta és írta ezt egy szerb író, azért, mert folyton visszatér hozzánk a jelenbe, de csak kevesen érezzük a rontott idő hatását, változtatni nem tudunk semmin. A nosztalgia persze más. Abban lehet élvezkedni, már-már dagonyázni, mint kismalacnak a pocsolyában.

Elmúlt húsz év? Na és! Negyven is el fog múlni. Az időbomba részvétlenül ketyeg. Az idő fogyóeszköz. Nem kell elszámolni vele semmilyen leltárban. Látszólag. De legbelül folyton számolsz, és csak számolsz. Miért az, és miért nem ez? Bármilyen emlék előkerülhet, és fel is dúlhatja lelked nyugalmát.

Egy film, egy júniusi vasárnap, egy kis budai mozi, egy vérbeli mozi, nem ilyen-olyan plex.

Egy énekesnő, egy szőke fiatalasszony, párizsi utcák, egy dal, és soksok szertelenség. Fontos beszélgetés egy véletlenül felbukkanó idegennel.

Gyalog hazafelé az Ugocsa utcától rövid budai mellékutcákon át Pestre. Hogy közben mi zajlik benned, tudod-e még rekonstruálni, újra felépíteni? Ha tudnád, megfejthetnéd a szerelem születésének titkát. Hogy ott sincs az a személy, akibe apránként beleszeretsz. Rávetítesz valakit, akit éppen most a moziban láttál. S mert nincs jelen, akit a szíved választ, azt gondolsz, érzel vele kapcsolatban, amit képzelsz, amit akarsz. Mire hazaérsz a nyolcadik kerületbe, jó félórás séta, ha nem több, már véged van, már beleszerettél abba a másik fiatalasszonyba. Másnap, hétfőn úgy buszozol a Kőbányai úti munkahelyedre, hogy odavagy, véged van, legalábbis megszűntél szabadnak lenni. Innen már lényegtelen is a folytatás, hogy ő is szeret-e téged, vagy fog egyáltalán szeretni? Nem kapcsolat lesz, nem Kőhegyi-féle viszony – életrobbantó átalakulás, szenvedés és gyönyör, kapkodás és folytonos búcsú, szüntelen reggeli nyitások, véletlen folytatások, sok-sok baki, rontás, mert nincs szerep, a Jóisten mit sem törődik azzal, hogyan domborítod a figurát, neked kell rögtönözni, élni, írni és szeretni – hogy újra egy fontos idézet vonszolja ide magát a tudtodon kívül. Úgy érzed, folytonosan vesztésre állsz, hiába igyekszel, nem tudod a szabályokat, nem is lehet tudni, nincsenek szabályok, pillanatról pillanatra kell megalkotni őket, aztán ha van bátorságod, úgy lépegetni, ahogyan a felismert rend diktál.

Miket írok itt? Rávetítem a múltat a jelen időmre, amit még meg sem éltem, amit csak át fogok élni és megszenvedni. A régi történetből mai lesz, s ha nem vigyázol, ugyanazt a szerepet kapod a nagy rendezőtől, amit jól ismerhetnél, de mégsem kapsz majd a végén tapsokat, csak szomorú, vagy ami rosszabb, kárörvendő pillantásokat. Ha nekem se ment, neki miért sikerüljön?! – gondolják a kibicek, akiknek ugye semmi se drága.

A MÚLTAT BEFOGNI a fotográfiának sikerült. Rejtőznek, bujkálnak előlünk a képeink, amiket az idők során készítettünk. Valahol vannak, még a negatívok is megvannak, mert kis helyet foglalnak el. Ágy alatti bőröndben, ruhásszekrény aljában, pincében, padláson, bárhol. Aztán majd megleli valaki lomtalanításkor, esetleg még egy kíváncsi unoka csodálkozik rá, jé, ilyen volt a nagymama, amikor tinédzsernek nevezték az öregek a fiatalokat. De a papírképek is megvannak, általában feketefehéren őrzik a mulandóságot.

Zenitnek hívták a gépet, amivel javában kattintgattam, főként a pesti Dunaparton, téma akadt bőven, egy géppel a nyakamban még ismerkedni is lehetett. Azt hitték a lányok, hogy hivatásos fotós vagyok, valamelyik képes hetilap riportere, esetleg éppen az akkor induló Ifjúsági Magazin munkatársa. Szívesen pózoltak, viselkedtek, csak nekem, meg a súlyos gépnek,

mert a szovjeteknél minden masina, mosógép, porszívó, villanyborotva jóval nehezebb volt, mint nyugaton gyártott társaik, mintha az eszme súlya nehezedett volna rá a könnyűiparra, ami csak nevében tűnt könnyűnek. Némelyik lány a nyomomba eredt; titokban mindegyikük sztár szeretett volna lenni, vagy legalább ilyen-olyan nyomtatott oldalakra felkerülni.

Eldugott kis trafikokban két forintért árultak tenyérnyi képecskéket, rajtuk ismeretlen nevű olasz és francia színésznőcskék villantottak olykor csak mosolyt, néha többet, mást is. A Duna-parti lányok sem akartak nagyon lemaradni tőlük. Egy túlontúl érdeklődő leányka (leányzat, leányadalom – vö. *Tajtékos napok*) megkeresett, kíváncsi lett a képeimre, megmutattam neki, a szobámat is, kulcsra zárva, belülről. A többire nem emlékszem.

Annál inkább arra a pillanatra, amikor megláttam Godi fotóit a műholdról egyenesen a számítógépem képernyőjére csusszanva. Tudtam róla, hogy léteznek, mert elárulták nekem, Godi vagy Klementina, arra nem emlékszem, melyikük, ám nem is fontos. Dobogós helyen végzett egy modellversenyen, úgy nyert egy színésztanfolyamot, majd egy szerep próbáját, ahol egymásba botlottunk. S a mai napig botladozunk, keressük a formát, talán egyszer meg is találjuk.

Azon a versenyen húzta csőbe a modelleket gyűjtő kisszerű alak, íratott alá vele gyorsan egy szerződést, azt híve, hogy filléres ígéretekkel ráveszi Godit a kizárólagosságra. Hogy mit értett ezen, azt könnyű elképzelni. A fotói ellenben cseppet sem tűntek kisszerűnek. Modell-alkat, mondták rá, s valóban, ha olykor ráemeltem a mobilomat – hol volt már a Zenit? nagyjából ott, ahol a szülő birodalom – soha nem adta elő azt a műsorszámot, amit ilyenkor a lányok szoktak. Jaj, ne! Várj, megigazítom a hajamat – meg sokféle kifogás és nyafogás. Godi természetes egyszerűséggel hagyta magát – fényképezni. Határon belül maradt. Olyan fotók, miket később meg lehet találni, meg lehet bánni, ha a modellből egyszer valaki lesz – nem létezett. Felbukkant ugyan egyszer egy gyanús képecske, de tagadta, hogy ő lett volna a ruhátlan alak, s ebben igazat adtam, mert igazat akartam adni neki.

AZ IGAZSÁG AZ, hogy imponált nekem. Egy író hiú állatfajta. A siker, amit elérhet a munkájával, olyan szűkös, és annyian osztoznak rajta, hogy mindenki keres, de nem mindenki talál magának valamilyen kiegészítő sportot. Néha a fogalom eredeti értelmében sportol, veti bele magát például az úszásba. Láttam én kollégát, avantgárd szerepben forgolódó költőt, órák hosszat úszni a Lukács, azaz a Szent Lukács húszfokos vizében. Már figyelték, hogy nem szorul-e segítségre? Nem nő-e úszóhártya kezének ujjai között? Nem válik-e Hany Istókká, akivel Jókai is

elrontotta egyik jó regényét. Azt hittem Ráby Mátyás históriájába szőtte bele a figurát, de utána olvasva kiderült *A névtelen vár* szerkezetét lazítja a víziszörny felléptetésével.

Ami azt illeti, engem ugyan kedveltek páran Szentendrén, mégis bezárattak, mint rab Rábyt. Cellám ugyan nem volt, se börtönőröm… viszont álljunk csak meg, mert börtönőröm igenis lett, és nem engedett szabadulni, honnét is? Nem mondom meg, találják ki. Ne engem, csak annak a nyavalyának a nevét, amivel meg lehet fertőzni bárkit, akinek hajlandósága van ilyesmire.

Godi védelmet keresett nálam. Mindenki ellen. Sokan tekeredtek rá erre a leányra, amire, el kell ismerni, ő is jócskán okot szolgáltatott. Próbált menekülni: elsőül a külseje miatt nyomába szegődő mindenféle korosztályból verbuválódó férfisereg elől, meg egy pokolian rosszul működő partnerkapcsolatból, ahol lépten-nyomon megalázták, s másodjára, a szeretetével gyilkoló mamája, Klementina néni elől, aki mindent megtett érte, csak éppen élni nem hagyta a leánykáját. Nem hiszik? Mondok példát. Javában készültünk a színiiskolai felvételire, gyakoroltuk a verseket, monológokat, néhanapján náluk, ahol csak a kertben időző madarak csivitelése zavarhatta meg Godi egyre odaadóbb azonosulását. Egy alkalommal együtt indultunk lefelé a hegyoldalból, hogy valahol megigyunk egy igazi kávét, amikor a távolsági buszon hazafelé tartó anyuka meglátott minket. Azonnal mobilozott a lányának, kifogásolva, hogy miért így, és miért nem amúgy fésülte a haját. Nem tévedés, nem írói fantáziám terméke az eset, így történt, miért is hazudnék ekkorát – haló poraimban, ugye? – különben is, ilyet kieszelni, csak rossz regényírók tudnának, ha éppen akarnának is.

Miért vállalkoztam erre a szerepre? Mármint, hogy felkészítem a felvételijére? Hogy sokszor hallottam énekelni, jól, kiválóan, sőt, világszínvonalon, az kevés, az legföljebb egy zeneakadémiai felvételinél lett volna elegendő. Próbára tettem, kitaláltam szerepjátékokat, helyzetgyakorlatokat. Kettesben maradva eljátszottuk, hogy az apja vagyok – lehettem volna – és konfliktushelyzet keletkezik. Például az, hogy a lányom külföldre akar menni pénzt keresni, nekem pedig egyáltalán nem tetszik az ötlet. Egy másik jelenetben az új férfiismerősét szeretné bemutatni, de tudja, hogy nem aratna vele sikert a családban.

Arra voltam kíváncsi, tud-e érzelmeket, szenvedélyt, dühöt kifejezni? Kilép-e hallgatag, befelé forduló nyugalmából, felpiszkálja-e bármi, hogy kikeljen önmagából, megvédje magát, vágyait, szenvedélyeit, egyáltalán, az életét. Mit mondjak, összejött. (Nem mi, ketten, az csak később történt meg, ha egyáltalán megtörtént.) Úgy esett nekem, saját jól felfogott érde-

kében, hogy szinte lebénultam, ráébredtem, nem kell őt félteni semmilyen zord felvételi bizottság szigorától. Sikerült is, felvették, amiből az következett, hogy az elkövetkező hónapokban alig-alig láthattam, röpke találkozásaink, villámrandik, gyors sütizések során mesélt a színészképzésről, korántsem mindent, de ezt csak később, jóval később tudtam meg.

MIT TUDTAM ÉN? Semmit, úgyszólván semmit. Kavarogtak bennem, ha nem is rőzsedalok, ugyan már, mik azok a füstösek, furcsák, bíborak? Szövegek, igen, azok valóban kavarogtak, holott nem szeretem a szöveg kifejezést, mint divatos szakszót, mint az irodalom bármely műfajának szinonimáját, amit a posztmodern gondolkodás kényszerített az írással foglalkozókra, akik nem érezték, hogy káromolnak valami szépet és jót, hogy szonett vagy epitáfium helyett ők bizony szövegeket körmölnek, és nem kapnak körmöst senkitől, főképpen a nagy égi labdaverőtől nem. Továbbá nem szeretem a kavarást sem, amit úgyszintén gyakran hallhattam egy emberöltővel korábbi nemzedék szájából. Így adtak hangot az érzéseiknek, amiket mindennek inkább lehetett vélni, csak éppen érzéseknek nem. Persze, ha kinyitok egy magyar szókincstárat, találok a szerelem jellemzésére alkalmas jónéhány kifejezést. Forgatag, örvény, gomolygás, vegyülés, felbolydulás, zűrzavar – hát nem így van? Legjobban az tetszik, hogy kalamajka. Mindez a szerelem? Igen. Nem is ez a bajom a kavarás használóival. Egyszerűen annyi, ahogy mondják, ahogy kiejtik a szájukon ezt a szót. A hangsúllyal vannak gondjaim. Hiányzik belőlük a tisztelet. Mintha csak annyit közölnének, most játszom egy kicsit, most beikszelek öt számot egy vacak cetlin, most összevissza nyomkodom a távkapcsoló gombját, most… nem folytatom. Lehet, hiába nyomom itt a rizsát, hogy kavarós stílusban fogalmazzak. Vannak illúzióim, azaz csak voltak. Efféle illuzórikus melankólia szülte a következő sorokat. Versszerűen jöttek, így adom közre – tiszteljük a formákat.

Mintha nem ebből a világból származna.
Jelenléte – állandó távollét.
Itt van, és még sincs itt.
Nézi a világot, de csak befelé lát.
Lehet zaj, zűr, zavar – ez őt hidegen hagyja.
Áll, mint egy oszlopszent, mégis ő a legnagyobb kísértés.
Bűnre csábít – ártatlanul.
Sebezhető, de seregek hevernek megadóan a lábai előtt.
Örök vesztes – diadalt arat.

Nonett ez a szövet, igenis, nem melléütés, nem nyomdahiba: szövet, s nem mondom újra, mi nem. Szőttes, be lehet vele takaródzni, magadra

húzhatod, és durmolhatsz is, ha úgy tetszik. Lehet álmodozni. Vagy abbahagyni az egészet.

DÖNTŐ LEHET egy új bekezdés beiktatása – mondja, azaz írja egy magyar író hasznos tanácsként. A regény bekezdésről bekezdésre készül: előző este még nem tudom, mi kerül reggel a friss lapokra, amit az olvasók majd forgatnak. Nem mindig működik a hemingway-i jótanács, nem mindig tudom, mit írok reggel, mert előző este nem tartalékoltam a következő napra.

Tartalék persze bőven akad. A történet olykor írja önmagát, csak egy kicsit kell neki segíteni. Az pedig, hogy mit ír a történet, vagy mit talált ki az író önmaga – legyen titok. Akár fordítva van, hogy az író nem talál ki semmit, a történet kezd el dolgozni, megoldja a szerző helyett is a napi feladatokat, olyan irányba viszi a nem is létező tervet, hogy arra az édesanyja, azaz az ápoló emlékezet sem ismer rá.

Hogyan lehet folytatni? Merre alakuljon a kapcsolatom Godival? Mi legyen velünk? Kölcsönösen szeressünk egymásba? Akkor vége a sztorinak, egy kiegyensúlyozott kapcsolatban mi a jó, úgy értem, mi a dráma, mi a kollízió? Valószínűleg semmi. Akkor csak az egyikünk szeresse a másikat? Melyik melyiket? Így már érdekesebb, így már van miért, van kinek szorítani.

A férfi ostromolja a lányt, aki nem enged. Nem a szokásos futok még néhány kört távolságtartó hűvössége ez, hanem alkati adottság. Godi tényleg olyan, mintha egy prerafaelita festményről lépett volna elő. Mintha valóban a 11. századból tévedt volna ide. S ez nem igazán jó a számára. Künn a világ, de ő csak belül él. Érinteni sem lehet. Festett kép. Mit akarhatok tőle?

AZONNAL LÉPNI KELL, sietni a válasszal. Kihal a halogató. Az állatvilágból veszem a példát, de ez a törvényszerűség érvényesül az emberi társadalomban is. Nincsen okunk a sértődésre; aki elkésik, akik elkésnek (mindig?), szembe kell nézzenek ezzel a lehetőséggel.

De mit lehet itt lépni? Honnan tudja az ember, mi a halogatás (halálos bűn!), és mi a bölcs megfontolás?

Inkább mesélek tovább, abból majd kiderül, majd az olvasók eldöntik, helyesen lépkedtem-e tovább az érzelmek útján. Most már ugyan mindegy, de akkor sem tanulság nélkül való ez az egész hacacáré. Micsoda kifejezés ez? Hacacáré? Egyik közkeletű adattár sem ismeri, még az új *Jókai-enciklopédia* sem, csak a világháló ad némi magyarázatot. Tánc közbeni zajos kurjantás.

Legyen.

Akkor én most kurjantok egy nagyot.

Megvolt.

Hallották.

Nem?

Persze, innen, a krematóriumból nehezen száll fel a hang. Ám akinek fontos, aki a címzett – mert hát ez is egy üzenet –, annak meg kellett hallania.

Meg is hallotta, észlelte, folytatódott a hacacáré.

HA FELTŰNT a teraszon az alakja, mindig azt hittem, egy másik világból érkezik. Az életben minden bizonytalan, nem számíthatsz rá, hogy az ígéretek teljesülnek, hogy a tervek megvalósulnak, s ha valaki azt mondta, egy bizonyos időpontban találkozhattok, az úgy is lesz. Godi ellenben mindig betartotta, amit ígért. Megjelent, majdnem percnyi pontossággal, s ha netán tudta, hogy késni fog, azonnal SMS-t írt.

Paruszia. Görögül írom, így tanultam. Eljövetel. Egyszer csak ott van, megjelenik. Mielőtt vallásfilozófiai értelmezésekbe botlanék, közlöm, hogy nem akarnék hittudományi értelmezést adni ennek az egyszerű ténynek.

A tartását csodáltam. Az egyenességét, amely nemcsak a lelkét jellemezte, de az alakját is. Megvolt az ára ennek. Gyerekkorában, azaz kislánykorában a csontrendszerét megtámadó betegség miatt hosszú ideig fűzőt kellett viselnie. Ezzel aztán eleve kiírta magát iskolatársai sorából. Kikezdték, csúfolták, iskolát kellett váltania, nem is egyszer. Mindezt nem tőle tudtam meg, ő hallgatott erről, nyilván nem akart sebeket feltépni, másokat vádolni. Klementina osztotta meg velem ezt a tudást, míg a lánya fellépésére vártunk egy szabadtéri rendezvényen; egyszerre zúdított rám mindent, olyasmiket is, amiről nem feltétlenül kellett tudnom. Godi csak jót nevetett, s igencsak bólogatott, mikor négyszemközt visszaidéztem hirtelen szerzett értesüléseimet. Nem csodálkozott, nem kárhoztatta anyja fölösleges fecsegését. Ha ugyan az volt? Végül is egy anya mindent tudhat egyetlen leányáról. Aztán elmondhatja egy harmadiknak, akit őrangyalnak képzel a gyermeke mellé. Egy ideig, darab ideig.

Hosszú beszélgetések zajlottak. Üldögéltünk az évről évre vastagodó tölgyfa alatt, s nem izgatott minket város zaja semmi, ahogy odaát a szigeten százvalahány évvel korábban a kapcsos könyvébe írogató költőt sem, igaz, oda el sem hatolt a nagyvárosiasodó Pest egykori hangja. A belső hangok írták a verset, s belső hangok szóltak belőlünk is. Láthatatlan kapocs fűzött össze. A tölgy alatt, ahol régebben az egykocsis 11-es villamos fordult vissza csikorogva Óbuda felé. A kertben is, fenn a hegyen, pár kilométerre a város zajától, ahol csak néha zavart bele közös csendünkbe Klementina anyuka valamilyen számára halaszthatatlan ürüggyel.

Nem tudtuk, mi ez, ami velünk történik. Talán nem is akartuk tudni. Így volt jó mindkettőnknek.

HOGY MI LESZ a vége, az megjósolhatatlan. Ahogy az is, ki fejezi be ezt a regényt? Mert az nem biztos, hogy olyan helyzetben leszek. De majd csak vége lesz valahogyan. Sőt, még az is a lehetőségek sorába tartozik, hogy többféle befejezése lesz a történetnek. Aztán az olvasó választhat, melyikkel folytatja, melyiket olvassa végig, a másikat, vagy a másik kettőt csak átlapozza. Most azonban még nincsen ok az aggodalomra, még zajlik az elkezdett história, még javában az elején járunk, még nincs igazi konfliktus, még az ártatlanság szelleme lebegi körül, kit is? A főszereplőt, Godit mindenképpen. Érdemes várni, érdemes olvasni, és főként figyelni, mikor s hogyan keletkeznek és mutatkoznak a hajszálrepedések, melyek még csak olyanok, mint szabad szemmel észrevehetetlen, finom pókhálóráncok egy kedves arcon. Engedjék el magukat nyugodtan, s figyeljenek a mesélőre.

NEM VETTEM ÉSZRE, mikor telepedett mellém az az alak. Éppen kedvenc könyvtáramból tartottam hazafelé, s megpihentem a Lord emlékkútjának tövében, amelynek peremén újra ott virított a hálálkodó felirat, amit jó negyven évre eltűntettek, de most újra teljes szövegével hirdette, mit tett a magyarságért ez a brit úriember. Bámultam a kavargást, a Fecske teraszának forgalmát, a zsúfoltságot, a boldognak tetsző ifjakat. Elsőre azt hittem, máshoz beszél.

– Mi akarnál lenni?

A kérdés elszállt a levegőben, ám nekem szólt.

– A hallgatás nem válasz.

Csak most néztem meg. Nemigen figyeltem ezekre az alakokra, akik a kellemes kis teresedésre ráhajló fák alatt ütötték agyon a napot, összes holmijukkal a lábuk mellett, nem kértek, csak figyeltek, hátha csurran-cseppen valami az arra haladók bukszájából. Nem látszott hajléktalannak. Inkább a könyvtár ruhatárában meghúzódó különcök egyikének véltem, akik alkalmasint tudtak egyet-mást az életről, mégsem vitték semmire, nem is akartak elérni bármit is, csak voltak, olvastak, filozófiákat gyártottak, néha fel is mondták, s tudták rólad, ki vagy, valahol tévét is néztek, láthatták a képedet értelmiségi műsorok egyik csevegőjeként.

Mondani kellett valamit, de nem tettem.

– Mit akarsz tőle?

Erre már kivágtam, hogy kitől.

– Tudod te azt jól.

Folyamatosan tegezett. Nem bántam.

– Az a lány. Az a kislány.

Az apja nem lehet, azt ismertem. Mit akar? Egyáltalán, mit tud?

– Kiről beszél?

Próbáltam hárítani, de nem hagyta.

– Mondjak postacímet? Jártál ott.

Ejha, ki ez? Honnét tudja ezeket? Rokon? Utánam küldték? A család? Vagy valami magánnyomozó féle?

– Godiról beszél?

– Látod, hogy tudod, még ha efféle különc nevet adsz is neki.

Ez a jóember a vesémbe lát. Remélem, nem tovább.

– Ne törd a fejed, ki vagyok. Azt mondom, amit te kiírtál a profilodra. Vagyok, aki vagyok.

Hallgattam.

– Tehát? Mit akarsz tőle?

– Ezt már kérdezte.

– Nem válaszoltál.

– Mert nem tudom. Nem tudom, mit akarok.

– Ilyen könnyen nem intézheted el. Felelned kell, legalább magadnak.

– Üljünk be a Prágába.

– Megint hárítasz, ahogy szoktad.

– Meghívom valamire.

– Azt hiszed, kéregető vagyok?

Felálltam, ha folytatni akarja ezt a fura beszélgetést, kénytelen utánam jönni. Követett. Beültünk, rendeltem két sört. Ittunk.

– Nézed a lányokat. Persze, jönnek-mennek. Buzog bennük a tudásvágy. Meg más is. Te meg bámulod őket. Odabenn is, az olvasóteremben. Csíped a könyvek fölé hajló fejeket.

– Hát, ide figyeljen, uram…

– Nocsak, már úr vagyok? Hallgatlak.

– Sok köze nincsen hozzá, de válaszolok.

Nem szólt közbe, nem szakított félbe. Várt.

– Szökevény vagyok – így kezdtem, de nem lepődött meg.

– Honnét szöknél?

– A rám ragadt szerepekből, az örökös jófiúságból, a megfelelési kényszerekből. Na, most kimondtam.

– Rabságban élted az eddigi éveidet?

– Valamelyest igen, Megkaptam a ziccereket az élettől, de nem rúgtam a hálóba a labdát.

– Sokat hagytál ki?

– Lehet, hogy így volt jó. Ha az élet gólkirálya lettem volna, talán már nem élnék, talán már korábban kiürült volna a pohár, mint ez a korsó. Kérek, még egy kört.

Sehol se láttam a pincért, lementem utána, kértem még két sört. Mire visszamentem az asztalunkhoz, az öreg nem volt sehol.[1]

(*Folytatjuk)*

[1] *A szerző jegyzete*: Akik figyelmesen követik, azaz olvassák is folytatásos regényemet, most észlelhették, egy rövid részletét korábban már olvashatták. Nos, egy számítógépes üzemzavar után alakult ki az a helyzet, hogy a „*Nem vettem észre*" kezdetű szöveg egyszer már közlésre került. Mivel ennek a bekezdésnek ez a mostani a végső helye a regényben, a szerkesztőkkel közösen úgy döntöttük, inkább kétszer, mint egyszer se. KL